

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanulóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetési ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Pro pace.

A pápa imádsága a békéért.

(Dr. L.) Fekete árnyak suhannak el közöttünk. Gyászruhás özvegyek, apátlan árvák sorai között járunk-kelünk. Ketten találkozunk az utcasarkon, halkán, részvétellel emlegetjük az elesett testvért, a rokont, a jóbarátot. Aggodalmas, szomorú vonás keményedik rá az arcokra. Meddig tart még ez a kegyetlen, vad-erőszakos játék a piros vérrel, az étellel, az idegeinkkel?! Embert tudunk a frontba küldeni; munkabíró, téli fagyot, éhséget, inséget meggyőző, acélos emberanyagunk van elég. Pénzzel is bírjuk, aranyban-ezüstben nincsen hiánya. A moszaraknak, ágyuknak ásitó torkába is tudunk juttatni municiót; a fegyvergyárak pedig ezrével adják naponkint a simuló, engedelmes Mannlichereket. Lelekedni is tudunk, hiszen Marsnak hullámozó kegyetől sok-sok dicsőséget kierőszakolt már véreink makacs, kitartó elszántsága. Nem kérünk békét elleneinktől; a kocka el van vetve, a meghátrálás árulás volna. Elárulása az igaz ügynek, mely a fegyvert a kezünkbe nyomta. A modern háboruban nincsen győző és legyőzött; — az a legyőzött, aki magát annak érzi.

És a mi lelkünk mélyén mégis ott ég emésztő, perzselő forrósággal egy elfojtott

könny, egy néma sóhaj és ez késztet, ösztönöz bennünket a szégyenlős, bizalmas vallomásra: a békét szomjazza a mi lelkünk. Hóval fedett, jeltelen sírok felett az anyák, a hitvesek lelkei vérben engesztelődve ölelkeznek. Az irgalmas szívű pápa, XV. Benedek, ki uralkodásának első pillanatától magas missziójának teljes erkölcsi súlyával fárad a béke helyreállításán, a fegyverek egyenletes mérkőzésével szemben az isteni irgalmassághoz apellál. Európa népeit, a széles világ katolikus népeit oda vezeti a népek Atyjához, kiben mindnyájan testvérek vagyunk. A könnyörületes Isten elé vezeti azokat, kiket a háború legjobban sújt, mert melengető, szerető szívet rabolt el tőlük a hadak réme. Odavezeti a szeretetben aggodó, bizonytalanságban emésztődő lelkeket. És magukkal viszik a hősivatagokon párologó vért, a győtrődésben levett átkot, a megbűnhődött multat. A fájdalomnak és kétségnek, a bizodalma, enyhítő panaszának, az eget ostromló buzgó imának akkordjaiban fenséges, átlátszó, világot átfogó harmóniává egyesül a fajoknak, népeknek, nemzeteknek sóhaja: *adj Uram békét a mi napjainkban!* A mindenség hatalmas, mindenható Uránál sürgetjük a békét, lelkünk békességét, háborgó szívünk megnyugvását. A szenvedés kelyhe csordultig telt. A világ-

történet nagy titkaiba nem látunk be, a Gondviselés nagy terveit vérző szívünk, kétségben vergődő lelkünk át nem foghatja. Mi csak arra gondolunk, hogy Szibériában sorvadnak véreink, mi csak azt érezzük, hogy annak a közbakának jeltelen sírja, ki a százezrek sorából dől ki, itthon egy hitvesnek, egy családnak elveszett világot, elvesztett paradicsomot jelent. Ennek a szenvedésnek, ennek a pusztulásnak láttán sürgetjük mi a békét: Atyánk, ha lehet, muljon el tőlünk a pohár!

A pápa imáját harsogva visszhangozza a keresztény föld keréksége. Tudom, hogy ily népszerű, bensőséges ima már rég nem ostromolta az eget. Szívből jön, szívhez szól; irgalmas, isteni Szívet indít könnyörületre. A kísértésnek, az elhagyatottságnak sötét éjjeléből hangzik fel. A viharzó, hullámozó tenger morajlását igyekszik túlharogni. Imádkozunk, imádkozunk és várjuk bizalommal, erős hittel a parancsoló szót, mely csendre inti a fellázadt elemeket. Bár szólalna meg a kétkedőkben a világ Urának fenséges nyugalma: *Mit féltek ti kicsinyhitűek?* Imádkozunk bizalommal és tegyük hozzá: *Mindazonáltal ne az én akaratom legyen, hanem a Tied.* Ebben találok a megnyugvást és lelkem békességét.

Naplótöredék.

VI.

Aug. 27.

Az utóbbi napokat lázban éltem végig. Ma mintha jobban érezném magam. A levegőváltozás tette, vagy az, hogy ismét derűs, szép nyárutói hangulat környez bennünket, s a borzalmak és izgalmak után megpihenhetünk. Tiszta, takaros szlavoniai községben táborozunk. Ahol a civilizációnak nyomai már észrevehetőek. A kereskedésekben ugyan kevés katonának való maradt. Mosolyogtam, mikor láttam, hogyan veszik a cukorkát, meg a mézet a viharedzett földiek. Jómódu szerb kereskedő aránylag elegánsan berendezett szalónja a lakásom. Egy hónapi bolyongás után jól megérdemelt kényelem. A háziasszonyom nagyon figyelmes hozzám; fia főhadnagy a mi seregünkben és most sebesülten fekszik egy alföldi városban.

Tőlem nem messze a katolikus templom és paplak. A plebános kedélyes, jószívű ember, a brigadéros tiszteletére ma délután preferáncpártira invitált. Vidáman, gondtalanul játszottunk. Mint a mi vidékünkön szokás, mikor vasárnap vacsernye után úgy pihenőgyanánt összeül a falu intelligenciája.

A naplómba 23-án reggel irtam utoljára. Csak addig irtam: 22-én ismét utban Sz... felé, hoi csunya meglepetés várt a... Ennél a szónál hirtelen beszóltok a fényesen berendezett szerb

ház bejő szobájába, hol egy vigyázatlansága folytán megsérült önkéntes súlyos fájdalmakban feküdt. Különbösen sem lehettem naplóíró hangulatban. A betűim is kuszák és eldobáltak. A kezem reszkett. A doktor lemérte a lázamat; 38,5°. Pedig ezzel a reggellel egy bízalmas, idegsorvasztó, végtelen hosszúságba nyúló nap virradt reánk. Megpróbálom rekonstruálni.

Az ostromlott város. Uttalan-utakon, letarolt mezőségeken át, nagy döccenésekkel érkezett meg szekerünk a hajóhidhoz. Valahogy eltévedtünk az ezredtől, lekerülhettünk a rendes útról. Kódos, nyirkos vaksötétség bizonytalansága nehezedett a kedélyünkre. Az ágyubömbölés után irányítottuk a gyepőt. A hidon ünnepies csend. Mi is felősen, óvatosan baktattunk át rajta. A hidfőnél apró jelzőlámpák, kísérőtiets, halk irányítás. Az ezred a vámház mögött egy ritkas cserjésben feküdt. Az emberek a földön elterülve, a torniszter a vánkösük. Gyufát gyújtani szigorúan tilos. Alig mult el még éjfel. A 32-esek patrulljai már jelezték a járható utakat. Megkezdődik a felvonulás. Mint mikor a sima tengerben örvények, áramlások támadnak. A vaksötétben is csodás disciplinával kitápaszkodnak közülünk, óvatosan átlépkednek a karokon és lábakon a pesti fiúk. Mi még egyelőre a porba hajjuk fejünket. De csakhamar megindulunk. Tíz lépést előre, hogy tíz percig újra a földre terüljünk fizikai kimerültség mély álmában. Mély árokba kerülünk. A cuppanós sár meg-meg rándítja a lábamat. Faragott kőbe botlok, összekunkorodott

dróttakadályon át bukacsolok. Fenn a sinpár között hosszú sorban az ezred lovai. Előre nyújtott fejjel, hosszú, óvatos lépéssel lépkednek. Egy-egy sikos kavics kivágódik a patájuk alól, s csengő ütődéssel ugrik a sinpárnak. Az átázott nyergek csikorognak. A mocsaras, szombékos árokból felkapaszkodunk mi is a töltésre. A sinpárok megsokszorozódnak — úgy látszik, állomás közelébe értünk. Most meg mi lépkedünk át kegyeletes megszánnal a 32-eseken, s a nedves szél ellen a törzssorossal védelmet keresünk. Egy elhagyott épület lépcsőire dőlünk. Ott aludtunk szürkületig. Akkor láttam csak, hogy a s... állomás mérnöki osztályának lépcsőin töltöttem az éjszaka utolsó óráját. Az állomási épületben minden felforgatva. A tábornok és a törzskari tiszték az állomás előtt matracokon pihentek. A részben szétforgácsolt vasuti kocsikban a kemény padokon nyújtottak a bakák. Rövid tanácskozás után elhelyezkedett a rajvonat. A nedves árkokban és a házak kertjében. Az első támadást innen vártuk. Hamarosan azután újra lezuhodott az ezred a Sz... partjára. A szerb tüzérség a hidat lőtte. A lövedékek siseteregve, magas víztölcsereket dobva hullottak a folyam fenekére. A hidat nem találták. A tuloldalról a mi nehéz tarackjaink ontották a bugó üdvözletet. A parton talpák mögött volt a fedezékünk. A legénység engedélyt kapott a tartalék konszervek elfogyasztására. Mi tiszték csak néhány kocka kétszersültet ropogtattunk. A tegnapi vacsora s a mai reggeli fejében. Az ellenség erről az oldalról

HIVATALOS RÉSZ.

Investitúra. Gyöngyösi Imre vörösbereányi lelkész f. é. február hó 3-án plébániájára törvény-szerűen investáltatott.

Tanítói kinevezések. Hegedűs Elek *Kisgyalánba* kántortanítónak, Sárdi Pál *Tabra, Klampfer József Borzavára* osztálytanítóknak kinevezettek.

Pályázat helyettesítésre. A halálozás folytán megüresedett *nagocsi* (Somogy m.) kántortanítói állásra f. é. július 31-ig helyettes kereszteni. Fizetése havi 100 korona, bútorozott szoba fűtéssel és takarítással. Megválasztott tartozik az összes kántortanítói teendőket elvégezni. Ha a hitközség megelégedését kiérdemli, nincs kizárva végleges megválasztása. Pályázati határidő f. é. február 13. Az állás azonnal elfoglalandó. Az iskolások.

Kedvezmény a bevonuló tanulóknak. A közép- és főiskolai tanulók közül a hadvezetőség az 1895. és 1896. évben született ifjakat sor alá s ha alkalmasak lesznek, tényleges népfelkeltői szolgálataira hívja be. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az ily középiskolai növendékek részére tanulmányi kedvezményt nyújt s ezt egy rendeletben közzéteszi.

I. A középiskolai tanulók részére szóló kedvezmény módosítai: Azoknak a tanulóknak, akik a szobanforgó szemlén megjelenni tartoznak, már a megjelenés előtt pár nappal a megfelelő osztály látogatásáról szóló igazolványt állítandó ki az iskola igazgatója által. A VIII-nál alsóbb osztályú tanulóknak az illető osztályukról szóló bizonyítvány már bevonulásuk előtt egy héttel kiadandó, e célból közülük a kétes előmenetellekkel idejekorán vizsgálat tartandó. Ezeket a tanulókat, amikor bizonyítványukat átveszik, figyelmeztetni kell, hogy közülük azok, akik a szemlén „alkalmas”-aknak találtak ugyan, de a katonai szolgálattól bármely oknál fogva a tanítási idő folyamán belül fölmentetnek és hazabocsáttatnak, tartoznak az illető középiskolába visszatérni és a tanévet a többi rendes tanulóval együtt szabályszerűen befejezni. A VIII. osztályú tanulók közül mindazoknak, akik a népfelkeltési szemlén „alkalmas”-aknak találtak s ezt igazolják, az osztály elvégzésének rájuk nézve szabályszerű előzetes elbírálása után már bevonulásuk előtt egy héttel kiadandó az érettségi bizonyítvány, ha az érettségi vizsgálóbizottság egy külön e célból tartandó értekezleten, amelynek elnöke az illetékes tankerületi királyi főigazgató, vagy helyettese, az illető tanulókat eddigi középiskolai előmenetelük alapján „érett”-eknek nyilvánítja. Az ilyen tanulók részére kiadandó érettségi vizsgálati bizonyítvány megegyező szöveggel lesz az Érettségi Vizsgálati Utasítás-ban előírt bizonyít-

vánnyal, csupán az első bekezdés utolsó része változtatandó a következőre: „... erkölcsi magaviseletet tanúsított és részére az alulírt bizottság az 1915. évi 913. eln. számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet alapján a következők érettségi bizonyítványi érdemjegyeket állapította meg...” Ezeknek kapcsán a miniszter felhívja az illető intézet igazgatóját, köyessen el mindent arra, hogy az érdekelteket az osztályokban az egyes tantárgyak anyagának lényeges részei lehetőleg március végéig már elvégeztessenek, hogy így a tanév befejezte előtt bizonyítványt nyert tanulók ismereteiben nagyobb hiányok ne merüljenek föl. Az említett években született és népfelkeltési szemle elé állított *magántanulók* már folyó évi március hónapban bocsátandók osztályvizsgálatra; azok, akik ilyen módon a VIII. osztályról tesznek sikeresen magánvizsgálatot, az érettségi bizonyítvány kiadása szempontjából egyenlő elbánás alá veendőek a rendes tanulókkal.

Azok a tanulók, akiknek az említett népfelkeltési szemlén megjelenni nem kell, a tanévet a szabályszerű módon és vizsgálatokkal tartoznak befejezni.

II. A *felsőkereskedelmi iskolákra* vonatkozó rendelkezések lényege a középiskolák tanulóira vonatkozólag kiadott rendelet intézkedéseinek megfelelő.

III. Az *elemi népiskolai tanítóképző-intézetekre* vonatkozó szükségrendelet intézkedő része így szól: Mindazoknak a tanítójelölteknek, akik a bemutatott szemlén megjelenni tartoznak, az egyévi önkéntességi kedvezmény biztosítása végett, már e megjelenés előtt kiadandó a látogatási bizonyítvány az igazgató által. Az április hónapban katonai szolgálataira bevonuló tanítójelöltek részére, egy héttel a bevonulásukat megelőzően, az évvégi bizonyítványok, illetve a tanítói oklevelek kizsoltgálatandók.

A jelen szükségrendelet alapján kiállított bizonyítványok és tanítói oklevelek teljesen egyenlő értékűek minden más, a tanítóképző-intézetek által kiállított bizonyítvánnyal és oklevéllel. A népfelkeltési szemle elé állított magántanulók magánvizsgálatai már március hónapban tartandók meg. A negyedéves magántanulók az oklevél kiadása tekintetében a rendes tanulókkal egyazon elbírálás alá esnek.

Figyelmeztetés.

Tisztelettel felhívjuk nb. előfizetőinket, hogy hátralekelték az előzetési megújításukat ne az egyházmegyei nyomda címére, hanem a kiadóhivatalhoz sziveskedjenek küldeni, így ugyanis az esetleges félreértéseknek elejét vehetjük. A kiadóhivatal.

A veszprémi kötőgyár.

A Deák Ferenc-utcában egy hosszú emelet nagy ablakos gyársterület épületet mutat. A régi időben kaszárnya, majd több békés polgárok lakóhelye volt. A város azonban bérbeadta a veszprémi kötőgyárnak, mely eleinte a földszintes helyiségben rendezkedett be. A gyár, illetve a részvényesek érdekei azonban azt parancsolták, hogy a nagyobb arányú tevékenység kifejtéséhez nagyobb épületeket is nyerjenek. A város az építkezést megengedte, amennyiben a befektetést a részvénytársaság fizeti. Így jött létre a most már megbővült s újleltre pezsdülő emeletes kötőgyár, melynek villanyfényes ablak-szeméi a korai esti órákban csakugyan a lázasan folyó munka nagy, gyári helyiségét rajzolják a járó-kelők elé...

Az utcára néző földszinti helyiségben folyik az orszós s a harisnyaszár kötése. A pamutfonalat apró orsókra gombolyítva hazai gyárakból kapják. Ezekről felsodortatják nagyobb orsókra a kötőmunka számára. Van egy amerikai orsózó gép is. Ez, ha a fonál eiszakad, megáll s kizárja a hajtóerő pazarlását. Az orsók közelében van harminc kötőgép. Itt csak a harisnya szarát kötik az olcsóbb minőségű, ugynevezett kopsz-fonálból. Az esetleges kötési hibát kézzel lehet kijavítani.

Az emeleten is orszonak, de már finomabb, ugynevezett klór-fonalat. Ugyanitt van 50 darab körkötőgép, amelyek a harisnyaszárhoz a fejet kötik. Egy mas szerkezettől magányos gép teljes női harisnyát elkészít. Szép, finom munkát végez. Az anyaga is előrendű. Most van megrendelve egy másik ilyen gép férfi harisnyakötésre. Ezt a munkát fejlesztik is, ha majd megfelelő tanult munkásnővel rendelkeznek. Harmadik kézi kötőgép katonák számára készített hősapkát, hasmelegítőt, kiskabátot s más felét.

A fehér pamutból kötött harisnya, miután át-estett a bolyhozó munkán, a festőbe kerül. A festésre kiváló gondot kell fordítani, hogy az ne fogjon. Festés után történik a számszerint való formázás, majd 65–70 fokos meleg kamrában a szarítás s ezután a preselés. Utóbbi munkát 350–400 legkörünyomású hidraulikus sajtó végezi. A preselés után a harisnyákat összepárosítják, papírgyűrűvel átkötik s csomagolják...

Hogy ez a kötőgyár városunkban milyen értékes gazdasági tényező, azt nagyon sokan nem tudják. Legtöbben a kezdet nehezségeiből eredő anyagi bajok híre után még ma sem bíznak a gyár prosperálásában. Ajánljuk az illetőknek, hogy látogassanak el a gyárba. Győződjenek meg gazdag felszereléséről, kiváló műszaki vezetéről, nagy munkateljesítő képességéről, a munkások nagy számáról, a gazdag raktárakról s a nagy, folyton

is visszahúzódott. Új pozíciókat kerestünk. Keresztül vonultunk a városban. Sok házon fehér zászló jelezte a közben visszatért vagy rejtekből előbújt lakosság békés szándékát. Sok háztetőn azonban színes rongyok lebegtek. Hol egy blúz, hol egy kötény. Mondom a főorvosnak, hogyan kerül egy emeletes ház cserépszindelyére katonasapka, vagy ríktó színű dolmány? A parancsnokság is észbe kapott. Itt rendszeres jelzésekkel segíti a lakosság az ostromló sereg műveleteit. Patrullok járják be a padlásokat, pincéket; pár száz embert, asszonyt összefogdosnak. A padlásokból, lakásokból lövéses dördülnek el. Hol jelzésként, hol meg fülünk mellett füttyül a golyó. A polgári lakosságot a templomba záratják. A város szélén újra rajvonaiba fejlődik az ezred. Mi közvetlen mögöttem egy gazdag kereskedő lakásában gyors tempóban berendezük a Hilfsplatzot. A házigazda felesége és leánya a tűzhely körül sürgölődnek. Lakomának beillő ebédet főznek; állítólag nekünk. Az asszony is, a leány is térdreborulva rimázkodnak, hagyjam őket itt maradni. Nincs pardon. Az ebédet tovább főzik a mi szanitéceink, az asszonyokat erős fedezet alatt a templomba internáljuk. A háztetőről leszedetem a szignálokat. A lakásokból kibóbt limlom között családi fotografiák, iskolai csoportképek. Istennem, mennyi intimtást kiforgat, feldul a háború?

Az ellenség a város déli részére koncentráta a támadást. Oda kell erősítés. Az ezredem átvonul és feifejlődik V. irányában. Kemény tusa kezdődik.

Nagy nehezen találok egy védett sarokházat. Hatalmas kerékgyártó műhely, előtte 2–3 méter széles kertudvar. Az elnyult ház egész hosszában. A kapufélfán furcsa, kabbalisztikus jegy. A segédorvos szerint bombát jelent. Óvatosan átkutatjuk a sorbarakott szerszámokat. Szerencsére nem találunk semmit. Az udvaron elégságnos butár. A fatálista nyugalmu törzsorvos, s a gömbölyded karmester behelyezkednek. Kipróbálják, elég ruganyos-e? El is szunnyadnak benn szerencsésen. Engem a láz gyötört. A kerítésen kívül tüzérszlop hangos csörtetése hallatszik. Az ágyuk pár lépésre tőlünk hängos bomböléssel ontják a tüzet. A válasz sem késett sokáig. Bevágott az első srápnell a házba, a kocsit fölé. A törzsorvos és karmester villámgyorsasággal ugranak ki a kocsiból, mely egyszerre túlságosan rugalmassá vált. A lovak megvadultan ágaskodnak. Egy kis utcaajtón át igyekeznek kimenekülni a veszélyesen szűk udvarból. Elül a potrohos doktor. Háromszor neki ment a kapufélfának, mire a kosarak lehámlottak a derekáról. Odakünn azután a ház árnyékában remegő inakkal sorba állottak. A mi embereink közül csak a Kappelmeister maradt meg a házban 12 lyukkal megszakgatott gallérjával, meg a törzsorvos és én.

Az ajtóhoz huzzunk egy szalmazsákot, arról néztük a végítéletet. Kévs reményünk maradt az élthez. Egyik srápnell a másik után, közben a gránátok robbantak fel irtózatossá dördüléssel. Johann, a törzsorvos sváb legénye a kökerítés mellé húzóva figyelte az ágyzás irányát. Egy jól irány-

zott lövés őt is behajtotta a szobába. A fal mint a homok, finom porrá morzsolódott. A gránát-szilánkok a küszöbre vágódtak elénk. Künn a mezőn a tarackok egy pillanatra elhallgattak, a fedezet néhány lépésre meghátrált. Közben az első ágyusorító vagy 50 lépésnyire felállították a másodikat, amely végre is elnémította az ellenséges ágyukat. Mi pedig meg voltunk egyelőre mentve. A szanitécek újra összeverődtek s a főorvossal alkalmas hely után néztek. Egy hatalmas szürke ház udvarán kellett bevárnom a hirt, hol lesz az új Hilfsplatz. A konyhában két szanitécünkét találtam, kik a világ legangolosabb, impertinens flegmájával kopaszítottak egy récét. Az udvarban hatalmasan elhízott disznók, pulykák édelegtek a szétlőtt magtárból széthullott szemem. Néhány pillanatig gyönyörködhettem csak az épületen idillen. Egy, két, három srápnell robbant fel az udvarban. A jól hizott kocák hangos visítással igyekeznek szétfutni. De inkább hömpölyögnek, mint futnak. A széles utcán a tüzérség előfogatai hangos toporzékolással, csőrömpöléssel nyugtalanokodnak. A házakról táblákban hullott le a vakolat.

Alig készült el az új Hilfsplatz, már hosszú sorban hozták oda hordágyakon a sebesülteket. Bosnyákok, 32-est, 69-est vegyesen. A tisztiszoja is hamar benepesedett. Az utcasarkon a pattogó golyózáporban nyugodtan állnak a vezénylő tábornokok. Egyiknek fején a fehér pályán átszivárog a vér.

Dr. Luttor Ferenc.

gyarapodó megrendelésről. Mert mindezeket észre fogják venni s ugyanakkor elmúlik bizalmatlanságuk s kétélykedésük is.

A gyárnak most már jó neve van. A megrendelés egyre növekszik. Budapest, Bécs, Bosznia a nagyobb piacai. Helyben nem sokat ad el. Csak kereskedőknek árusít fél tucattól kezdve. Ujjáépítések a részvényesek új tőkét fektettek a vállalatba, de elkelve a még nagyobb befektetés. Az 1914. évi üzletév elég jó volt. Rajta volt azonban még az előző évek terhe s így még erre az évre is alig jut osztalék. Ennek azonban az a fő oka, hogy a nappali áram megszüntetése óta három havi munkát elveszítettek. Egy hónapig ugyan megkísérelték az esti munkát, de sikertelenség miatt fel kellett vele hagyniok. Ha ez a három hónap nem vész el, akkor osztalékot is tudtak volna adni.

A munkateljesítmény ma naponként 300 tucat harisnya. A munkaidő 1/2 7-től esti 8 óráig tart, délből másfélóra szünettel. Ez a 10 órási munkaidő csak addig fog tartani, míg az elvesztett három hónapi hiányt helyrehozzák. A gyárnak összes személyzete 115 tagból áll. A leánykák tizennygy éves korban juthatnak be. A legkisebb leány is megkeres napi két koronát. Az ügyesebbek 3—4 koronát is. Munkájuk fizikai fáradságot nem okozhat. Ügyesség mellett a fokozott figyelem a fődolog. Munkájukat megkönnyíti, hogy a munkatermek tágasak, világosak. A háborús idők alatt a kormány a vasárnapi munkaszünetet felfüggesztette bár, a gyárban mégis vasárnapi munkaszünetet tartanak. Enyhülés ez a heti testi fáradozás után, de ennél is nagyobb az erkölcsi s vallási vonatkozása, amiért a vezetőséget csak dicséret illeti.

A gyár élén Gantz gyárvezető áll. Szakiskolát végzett külföldi ember. Van egy férfi és egy nő művezető is. Utóbbi a kikészítési munkákra ügyel fel. A raktárban 60 ezer kész harisnya várja a szállítást. Még azt említi meg, hogy a gyárat nem villany, hanem szivószármotor hajtja, melyet a gyár egyelőre kölcsönbe kapott. Van a gyárnak gőzgepe is, mely a festőtartályok vizét forralja s a harisnyaszárításhoz szükséges gőzt szolgáltatja.

Ezek a sorok nem a reklám dobverése akar lenni. Beható szemlélet után a meggyőződés iratna. Nem az üzletember élelslátása szólal meg bennük, hanem a jóindulat, a szociális érdekeket és intézményeket figyelemmel kísérő ember itélkezése. Mert, hogy ez a kötőgyár a város gazdasági életében már is hasznos tényező, azt a nagy leányserenget keresete is bizonyítja. Ez a kereset pedig sok családba juttatja el, ha nem is a jólétnek, de legalább is a szerény polgári egzisztenciának fil-léreit. Ennek pedig különösen most, a háborús időben van nagy szociális jelentősége. Tapasztalat szerint éppen a kisebb emberek családjaira nehezedik a drágaság csaknem elviselhetetlen nyomása, s ha ezt a társadalmi bajt bárki, vagy bármely intézmény enyhíteni, vagy éppen megszüntetni képes, az minden elismerést és partfogást megérdemel.

Az a fordulat pedig, mellyel a gyár vezetése, különösen a szakszerűsége s a gondos ellenőrzést illetően, kedvező irányt vett, azt a bizodalom erősíti meg, hogy a veszprémi kötőgyár mihamarabb kiheveri az első évek veszteségeit s fejlődő üzemevel nemcsak a veszprémi lakosság-nak, hanem a részvényeseknek is hasznára leend. Mi ezt legőszintebben óhajtuk.

—a.

A város lisztkészlete. Veszprémváros mult szombaton küldöttségileg kérelmezett a kormánynál, hogy lisztszükségletének kielégíthetése végett rekvirálási jogot kapjon. Bizonyos adatok beszerzése s összeállítás után dr. Komjáthy László polgármester febr. 1-én újra a fővárosba utazott s a liszt kérdést kedvezően intézte el. Rekvirálási jogot a kormány városoknak s így Veszprémnek sem ad, megadja azonban a város lakossága arányában a szükséges gabonamennyiséget. A katonaság a létszámba nincs beleszámítva, mert ennek fogyasztásáról a kormány külön gondoskodik. A veszprémi lisztkészletből vidékre sem lesz szabad eladni, mert a szomszédos községek készletéről is gondoskodnak. Polgármesterünk gabonát kért liszt helyett két ok miatt. Először, hogy a helybeli malmok munkához jussanak. Másodsorban, hogy az itt nyert kormamennyiséget azoknak a gazdaságoknak juttathassák, amelyek városunk tejszükségletét elégítik ki.

Polgármesterünk előzetes intézkedésére a földmívelésügyi miniszter a gabonaszállításig is beigert egy vagon lisztet. A gabonát majd a tanács örölteti. A kenyérliszt az újabb keverési rendelet sze-

rint 50% árpát, vagy kukoricát tartalmaz. Finom lisztet csak 15%-ban örölnek s így azzal nagyon kell takarékoskodni. A városi hatóság külön is felhívja a családokat, akiknek előre beszerzett liszt-készletük van, hogy azzal nagyon takarékoskodjanak, mert megeshetik, hogy a csekély mennyiségű finom liszt nem elégíti majd a megnövekedett keresletet. Annál is inkább figyelmeztet ez a kiáltás a takarékoságra, mert a finom lisztből elsősorban a kórházak szükségletét elégítik ki.

A tanács más módon is óhajtja a kenyérszükséglen segíteni. A szegényebb néposztály részére, ha ezt a körülmények szükségessé teszik, tiszta kukorica lisztből, vagy nagyobb arányban kevert lisztből süttet olcsó kenyeret. Falusi népünk a jobb időkben is süt kukoricás kenyeret, annál inkább megelegedhetnek ilyenekkel azok, akiknek az olcsó kenyér nagy jótétemény.

A város a gabonán, liszten nem nyerekedik. A gabona maximális árhoz hozzá számítják kész-kiadásokat s az így nyert átlagárban kapják meg a kiskereskedők. Az ő polgári hasznuk természetesen emeli még az árt, de ez is meg lesz szabva, mert kell, hogy redukáltabb legyen, mint a békés időben. Városunk közönsége tehát nyugodt lehet, mert vezető tisztviselőink gondossága, buzgalma újat vágja a félelmetes liszthiánynak.

Gazdasági események költözése.

A vármegyei közigazgatás figyelmébe.

Három év óta élek nemes Veszprémvármegyében, harmadszor táruul szemem elé egy számalmat gerjesztő látvány, a gazdasági cseledek költözése. Nem magában véve az, hanem azért, mert nemes vármegyénkben még most is ilyen téli, mostoha időben történik.

Más vármegyékben ezen inhumánus szokás rég megszűnt s a cseled-év szent György naptól szent György napig tart, mi azonban még ott tartunk, hogy nálunk új évtől új évig szegődik a cseled, minek folyamánya, hogy újévkor, zordon téli időben kénytelen új helyere hurcolkodni.

Embertelen, ósdi rossz szokás, mit az arra illetékeseknek mindenáron meg kell szüntetni. Előnye nincs semmi, hátránya annál több. Tessék csak elképzelni a következő kepet:

Benn vagyunk és dolgozunk meleg, barátságos szobánkban. Talán most jöttünk be a hidegről, a fagyból, topogunk lábunkkal, dörmögünk vörös kezünket. De pár perc morgó kályhánk mellett s feledjük, hogy a naptár január 1-et jelez. Az utcáról szekér döbörgés hallik. Iromba gazdasági szekér dörög. Rezeg bele az ablak, remeg tőle a fal is. Kirekintünk. Költöznek a cseledek. A nagy szekér meg van rakva, nyitott butordarabok, asztal, ágy, pad, székek, ketrec, disznóól és minden cok-mók rajta. Tetején a gyerekek, 4—5, vagy több fős. Ott kuporog az asszony is, ólében szopos picinyével. Fázna mind. Libabőrök mind a hidegtől. Bundájuk, ó dehogyan van, csak úgy vannak majdnem, mint nyáron szoktak. Mikor érnek oda? Hová? Ki tudja, hányadik pusztára vagy faluba, ahová elszegődött az apjuk. Csoda lesz, ha meg nem fagnak odáig. De hogy meg betegedik közülük legalább egyik-másik amelyik gyengébb szerrel bír, az bizonyos.

És ha az egyiket ki ít a torokgyík, vagy más nevű ellensége a gyermekek életének, akkor végig seper az egész pusztán, faluban, akárhány-szor az egész megyét is bejárja. Tavaly is így volt. A vármegye több részében, nálunk itt Kemencsalja-felé is dühöngött az epidémia, többféle is s a pap síró lélekkel kísérette nap-nap után a temetőbe hiveinek bimbóit. Dehogyan honnan, mitől keletkezett a nyavaly, nem tudták megállapítani az arra hivatottak. Pedig a semmitől nem, az bizonyos. És én azt hiszem, nem jaroék messze az igazságtól azon föltevésemben, hogy ezen gyermek ragályok jórészt ama meghűléseknek, agyonfázásoknak a kitérésai, fanyar gyümölcsei, miknek a téli költözés alkalmával volt kitéve a gyenge gyermeki szervezet.

Anyagi tekintetben is káros a szegény cseledre a téli helyből kimozdulás. Mindenütt van neki kis krumpijja, burgondirépjája, kukoricája, mi a cseledföldben termet, vagy harmadával kereste a familia. A krumpit, répát a földbe ássa, mert pincéje nincs s onnan szedgeti elő a napi szükségletet. Költözés esetén, fagyasztó hidegben föl kell bontania és el kell szállítani. Akárhányszor terménynek fele is elfagy ilyenkor s az új helyen eldobálhatjuk fél részét annak, mit nyáron és ősszel

munkájával takarított. Míg ha tavasz elején, szent Györgykor mozdulna helyéből, a fagyás egyáltalán nem fenyegetné természetét, de a szállítással se igen kellene vesződni, mert ilyenkor már fogytán van a készlet.

Azt hiszem a gazdákra nézve egészen mindegy a cseledváltás ideje. A téli változástól semmi hasznuk nincs, a tavasziból meg karuk nem volna, szent György előtt még nem olyan szorgos a munka, hogy a helykeresés és a helyrealitás érehető hiányt okozna. De ha talán mégis lenne olyan tekintet, mit a gazdák érdekében figyelembe lehetne venni, ez bizonyára közel sem esik oly sullyal a latba, mint azon érvek és szempontok melyek a téli költözés ellen szólnak.

Az evangélium megszabja minimumát annak, mivel egymás iránt, a cseledek iránt is tartozunk. Ezt elhanyagolni sosem szabad, mert előbb-utóbb meghoszulja magát. Ha nem is az 1514-iki kiadásban, meghozhatják kárát sok más formában. Az evangélium pedig világosan mondja: imadkozzatok, hogy költözestek telre ne essék. Nem ok nélkül mondja. Senkire sem kellefmes, mindenkire csak káros, igen rossz lehet az. A szegény cseledekre is.

Egészségi, emberi, hasznossági és társadalmi okok sürgetik, követelik tehát a mostani szokás megváltoztatását. És azt hiszem, mi sem áll utjában annak, hogy vármegyénk is megszüntesse e fonák helyzetet és egy szabályrendelettel átvegye pl. a szomszédos Zalavármegyéből azon, ott már regota behozott okos, humanus újítást, hogy a cseledek ne teljen, hanem kora tavasszal változtathassák helyüket.

Nem kell ide egyéb csak kis jóakarát és a baj észrvevése. Ami az előbbt illeti, biztosra veszem, hogy nem hiányzik, az utóbbira nézve pedig egy csekélynek remény táplál, hogy felszólalásom talán észre veszik ott, ahol kell és így nem lesz a pusztában kiáltónak szava. *Szentgyörgyi Ignác.*

A gyermekkérdés.*

A gyermekvédelem kérdése sohasem volt aktuálisabb, mint ma. Ha bűnök voltak a multban, bűnhődni fogunk érte; ha későn fogtuk fel a krisztusi tanításnak minden időkre kiterjedő intelmét: „Engedjétek hozzám a kisdedekeket!” azt is megerezzük. Egy azonban bizonyos és ez az, hogy soha, de soha, amióta a világ világ, sohasem volt olyan aktualis a gyermekvédelem kérdése, mint ma, amikor nemzedékeket, sőt népeket irtó gyehennatüzeként pusztító világháború száguld végig a világon, de legfőképpen az emberi hivatás betöltésének kiválasztott népein, a fehér fajon, Európa legműveltebb nemzetein és közöttük mirajtunk is.

A fenntebb idézett krisztusi tanításban a szeretet az, amelyet legelőbb kellett volna megtanulni mindenkinak, aki fogékony volt arra, hogy Isten képemására teremtenek merje állítani magát. Ma, az idők adta kényszer folytán más értelmét is nézhetjük a szav értelmű mondasáknak. Ma, nemzetünket féltve, oly értelméről is beszélhetünk, hogy a gyermeket, a haza jövődő polgárát úgy kell védenünk, amint legjobb erőnkől telik. Mindenki engedje magához, szívéhez, lelkéhez, hazafias gondolkodásához a gyermekkérdést; istápolja, pátyolja mindazt, amiből a magyar gyermeknek java származik, ami alkalmas arra, hogy mennél több magyar gyermek legyen és minél több gyermek legyen magyar.

Habar többen voltunk is eddig, hogysen az apagyilkosnak is meg kellett volna kegyelmeznünk, de még sem voltunk elég sokan. Többen voltunk, hogy ebben a világháboruban vítéi érenyeinkkel fel ne tűntünk volna; elegen voltunk ahhoz, hogy meglássák a legfelsőbb helyen is, hogy a magyar-nak nemcsak hazaszeretete, de királyhűsége is mindenek felett áll; elegen voltunk ahhoz, hogy meglássák mindenenk, hogy — vitam et sanquinem! — a trónnak megdönthetetlen oszlopai vagyunk; azonban nem voltunk elegen ahhoz, hogy megakadályozzuk azt, hogy az ellenség erre az áldott, erre az imádott, erre a szent hazai földre tegye a lábát.

Bűnhődünk kell, ha nem voltunk elegen. De ebből tanulniuk is kell. Kell, hogy ezentul elegen legvünk! Nekünk, magyaroknak! *Minél többen vagyunk mi, annál nyugodtabban hajthatja fejét nyugovóra a legelső magyar ember és annál*

* Ennek a cikknek már lapunk mult számában kellett volna megjelennie. Akkor helyszüke miatt kimaradt. A cikkben említett gondolatok alapján illusztrált munkatársunk intimalására a rendőrség megette a szükséges intézkedéseket. Írását most adjuk át a köznek. Ugy hisz-szük, aki előlvaasa talál benne tanulságos gondolatokat.

nagyobb sulya lesz a legutolsónak is. Abból a népből, — amely királyaért és hazájaért duzzogás nélkül megy a harcba; amelynek hűségére, mint sziklára, építeni lehet; amely dalolva hagyja el az otthonát, mikor az ellenség elé indul; amelynek tagjai meghalnak, de magukat meg nem adják, kezüket nem tartják ég fély kegyelemért, mikor az ellenség rájuk tör, — abból a népből adjon Isten minél többet a királynak és a hazának.

Szeressük a gyermekeket, mint a jövőendő magyarjait, mint a trónnak és hazának leendő támaszait! Védjük a gyermeket, óvjuk a gyermeket! Ott legyen a szemünk, ahol gyermekeket szenvedni, pusztítani indít a bajok árja. És hassa át lelkünket egy hazafias, egy szent fogalom: Védni fogom a gyermeket, a magyar gyermeket; ha csintalan, ha pajkos, ha rossznak indult akkor is, sőt annál inkább és legfőképpen az árva, aki támasz nélkül áll, mert nem szabad neki elpusztulnia; nem szabad neki elzúlnie; keményöklű, munkáskezű magyarrá kell felnőnie, hogy pótolja a királyért és hazáért elesetteket és hogy támasz legyen ennek az ezeréves, szeretett, áldott szent hazának.

A fiatalok bíróságánál megállapított, hogy bizonyos gyermekek a kaszárnyák és a lábadózonok lakói körül öltakodnak és szolgálatok felajánlása mellett pénzt kapnak abból a célból, hogy a katonáknak valamely tárgyat vásároljanak. Ezek a vásott, rossz gyermekek aztán a pénzzel megszöknek és megkárosítják azokat, akiket mindnyajuk féltő gondossága kell, hogy körül vegyen. Vannak olyanok is, akik egész nap a kaszárnyák körül csavarognak és a katonák által meghagyott ételeket kunyorárlják el, csakhogy ott lehessenek. Intézkedés történt, hogy ez jövőre elő ne fordulhasson. Ezeket a nebulókat el kell kergetni onnan, vagy átadni az első rendőrnek, hogy a romlás veszélyétől megóvhatók legyenek.

Érdekes megjegyzéseket olvastunk a Gyermekvédelem lapjában Sándor József brassói kir. törvényszéki bíró tollából. A fiatalok kriminálisitásának a háború alatti emelkedéséről írva, többek között ezeket mondja:

De a kriminalitás növekedésének hatékonyabb tényezője a nagyfokú anyagi eltolódás.

A háború következtében rendszerint természetes uton, néha mesterséges módon drágaság áll elő; ezzel szemben a keresetképeség csökken, mert a munkakereslet kicsiny.

Ennek következtében az a szülő, aki magát és gyermekeit alig tudja eltartani, arra van utalva, hogy gyermekeinek munkarejével is igyekezzék az ehínség megakadályozására hatályos módokat igénybe venni. Gyermekeit, akiket eddig iskoláztatott, vagy otthon házi munkával foglalkoztatott, kidobja az élet forgatagába, ahol ezek újságeírú-sítotással, csomagszállítással és efafta könnyebb munkákkal szereznek néhány garast, de legtöbb esetben a télettség és a söpredekkel való utcai érintkezésrőven ellenálló erejük megtörik és a bünyözés útjára sodródnak.

Iparosok és kereskedők nagy része, akik a hadbavonulás folytán üzemükket felhagyták, személyzetüket elbocsajtották. Az inasgyermek, akit szülője részben azért helyeztet el, hogy fontartási költéseit másra harítsa, visszakerül a szülői házba, ahol amugy is nagy és elvisehelhetetlen a nyomor.

A gyermek az utcára kerül és a közbiztonság veszélyeztetője lesz.

Véletlenül az állam a maga nemeslelkűségével is hatékony tényezője a fiatalok kriminálisitása növekedésének.

A hadbavonultak családtagjai részre adott állami támogatás aránytalan.

Az a szegény munkás család, amelynek keresete tetemes részét bekeidején a férj ellátja, most soha nem álmódott jövedelemhez jutott.

Egy falusi cigánykóvács feleségének egyszerre kétszáz és néhány koronát utaltak ki. Az asszony nevetve fordult el a községi jegyzőtől, hogy vele né, inceskedjék, mert ő annyi pénzt egyszerre életében sem látott.

Ennek a pénznek tetemes része most újra a korcsmába kerül és valóban kis városban soha nem lehetett annyi korcsmai asszonyt látni, mint most.

Ha eddig a férj korcsmazott, a gyermekek az anya felügyelete és gondozása alatt maradtak, most a gyermek vagy elhagyatott, vagy az anyával jár a korcsmába, a bűnök fészkebe.

Ezzel szemben iparosok, kereskedők, magánhivatalnokok családjai nyomorognak. Az állami támogatás csekély, a gyermekek egy része tanulmányait abban hagyta és zúlik.

Fiatalokból tolvajbandák vannak alakulóban, melyeknek tagjai korábban jobb viszonyok között élt szülők gyermekei. E bandák valóságos veszélyeztetik a közbiztonságot, mert kitartók, ügyesek, intelligenciájuk nagyobb, másrészt fásultak és bizonyos fokban élkeseredettek, mintha, öntudatlanul fölébredt volna bennük az élet értékének csökkenése.

Sajnátszerű, hogy e bandának leánykák is tagjai, ami pedig bekes viszonyok között alig szokott megtörténni.

Egyébként is érdekes tünnet, hogy a háború tartama alatt a fiatalok leányok által elkövetett bűncselekmények száma aránytalanul nagyobb.

Ennek oka nyilván az, hogy ugyanazon anyagi eltölődások, amelyek a fiukra vonatkozóan érzetik hatásukat, a leányokra vonatkozóan is előállottak.

Ezek a megjegyzések a veszprémi állapotokra is illelenek s ezeket mégcsak azzal kell megtoldanunk, hogy sohasem „virágzott” a prostitúció annyira ez ősi városban, mint most. Tízenny-tizenhét éves kisleányok teljesen atengedték magukat annak az életnek, amelynek végén mint testi-leiki nyomorékok majd a várba járnak fel koldulni és olyan emberi torzok lesznek, hogy rájuk nézni is rossz. A kerítés is virágzik. Idáig három büntényét fedezett fel a rendőrség és folyamatban van a többiek kiderítése is. Hihetetlen cinizmust lát az ember egyik-másik kis perditánál; már oly romlott, hogy szinte dicsekszik. Sok díszpeldány van belőlük a fogházban már idáig is.

Figyelmeztünk minden szülőt, hogy leánygyermekét ne engedje kíséret nélkül s főleg este az utcának csatagolni, mert ezer alkalom van arra, hogy a kellő felügyelet hiánya miatt baj legyen. Ha pedig beáll az elbukás, akkor késő már a bánat és késő minden nevelés, mert a leány olyan veszít el, amit soha vissza nem szerezhet, ha milliók vannak, akkor se!

Általában sok a csavargó, munkanélkül ácsorgó, de munkára utalt gyermek a városban.

Kérjük a patronage egyesület tagjait és minden felnőt embert, hogy a csavargó gyermekekre a rendőrség figyelmét hívják fel, hogy — amig nem késő — ezek megállíttassanak a lejtőn.

A gyermekvédelem kérdése sohasem volt aktuálisabb, mint ma. Ajánljuk a gyermekeket minden jó embernek gondjaiba. Szüksége lesz hazánknak ezekre a gyermekekre. Mentsünk, amit lehet!

Hírek a katonakórházból.

Valamennyi harcszintérről érkező állandó jó hírek magyarázzák meg, hogy régen nem érkezett már sebesült és beteg transport a kórházba. A legutóbbi ragályos betegségben gyanus, eikülonitendő transport betegek javulása is olyan állandó formát öltött, hogy ezen osztályon is lehető volt már főlepteknek gyógyuitan való elbocsátása. A kórház főosztályain lapunk zártakor 310, a hozzátartozó kiségitő hadi kórházakban pedig 155 volt az ápoltak száma.

Legújabbban a helybeli katonakórházhoz csatolták a devescseri jótékony nőegylet által 27 beteg számára felállított kiségitő hadikórházat.

A hajmáskéri fiókkórház a közeli napokban befogadoképes lesz már. A 100 ágyas kórházon kívüli egy, eikülonitendő betegek számára szolgáló barakk osztály is fog felállítani. A barakk felállítása is munkába vétett. Ezen fiókkórházzal a veszprémi katonakórháznak a jövőben negy osztálya lesz, kettő Veszprémben és egy-egy Balatonfüreden meg Hajmáskéren. Az utóbbi helyen az orvosi teendőket a Hajmáskéren elhelyezett csapatok orvosi látják el, míg a gazdászati és egyéb ügykezelést egy most beosztott főhadnagy intézi.

Az elhunyt hétéen Soós István karcagi illetőségű 31 éves 68. gy. ezredbeli örevezőt hunyt el a kórházban. Edesanyja az elhunytban második fiát gyászolja; az első a csataterén halt hősi halált, a másik ott szerzett kórságnak esett áldozatául. Temetésén közreműködött a dalárda s a szokott katonai pompa mellett temettetett el.

Legutóbbi nyugtázásunk óta a Mezőszentgyörgyi Vadásztársaság 15. gróf Nádasdy Tamás 10 nyulat, Jankovich Besán Endréné (Gichathalom) egy szarvas, Bertalan Karolyne tojást és diót, Kovács Gábor (Nemesvámos) tejet, özv. Meszlényi Józsefné (Aka) cigarettát és gyümölcsöt, Engel Ernő (Lepsény) 50 füveg bort és Weisz V. Mór 1 füveg törköly pálinkát ajándékozott. Fogadják adományaikért a kórházparancsnokság köszönetét.

H I R E K.

Békenap.

A pápa karácsonyi békeakcióját Francia- és Oroszország meghiusították, megakadályozták, hogy az üdöklés fekete rémet élűze, a béket és boldogságot egy napra visszavarázsolja, amelyet milliók már félt év óta nem ismernek. De mégis csüggedetlenül tovább folytatta megkezdett akcióját, hogy legalább a háború rettenetes következményeit, a szenvedést és nyomort enyhítse. S kezdeményezésére a harcképtelen hadi foglyokat kicsérelve 120 ezer anyának és hitvesnek a gyötör aggodalmát szüntetik meg. Azután felszólította a világsajtót, hogy teljes erejével támogassa a háború megszüntetésére frányuló békemunkáját. Legújabbban pedig azért, mivel nem tudta rávenni a harcoló feleket, hogy egymást pusztító, testvérgyilkoló kardjukat visszategyék a hüvelybe, február 7-ikére békenapot rendelt el, hogy a világegyház összes templomaiban a hívők milliói, mint egy akolnak a nyajai egy szívvel, egy lélekkel imádkozzanak a Békeség Fejedelméhez az óhajtott békéért, a testvérgyilkolás megszüntéséért. Így egyesíti Krisztus földi helytartója az ellenséges nemzeteket egy isteni gondolatban, hogy mindnyájan testvérek, egy családnak tagjai, egy közös mennyei Atyának a gyermekei vagyunk. Ez elmúlt kétezer év alatt már sok fenséges, isteni eszme indult ki a mennyei fényvel körülvezt közzikláról. Amint nem diplomáciai siker, hanem a Krisztusi felebaráti szeretetnek a diadala volt a pápának a hadifoglyok kicserélése érdekében tett indítványának elfogadása, égy a békenap eszméje is csak krisztusi gondolat lehet. Lehet-e valami kedvesebb az Isten előtt a gyűlölködés szomorú napjaiban, mintha az ellenségek együtt, egy imában egyesülve a kölcsönös megértésért, a békéért fohászokdnak. Érti is az egész világ, hogy csak egyetlen egy férfi emelkedik a világháború vesztéres felhői fölé, mint a béke apostola: az apostol fejedelem utóda, Krisztus földi helytartója; érezzük mindnyájan, hogy a krisztusi szeretet nevében csak a pápa emelheti fel szavát, csak Ő vállalhatja Istenőt nyert lelki és erkölcsi hatalmánál és tekintélyénél fogva azt a magasztos szerepet, hogy a béke fehér apostola legyen.

Szentséges Atyánk megindította a békeakciót, megjelent Noé fehér galambja, de ki tudna megmondani, mikor fog fölrágyogni a rúnkszakadt fájdalom végtelenül komor hullámtengere fölött ezerféle szinompájával a béke szivárványa? A békeség napjának el kell jönnie, de mi az olajág mellett ott akarjuk látni a győzelmes babért is, amely küzdelmes életünknek, verzivataros történelmünknek új, dicsőségesebb, boldogabb korszakát megkoszorúzza. Ezért a békéért fohászokdnunk a Mindenható oltára előtt és a könyörülő Isten, a Békeség Fejedelme megfogja adni a dicsőségese, diadalmas béket ennek a sokat hányatott nemzetnek!

by.

XV. Benedek pápa által előirt ájtatosságot az egész egyházmegyében most vasárnap, február 7-én tartják. A könyörgés megtartását Bibornok megyéspüspök ur Ő Eminenciája f. évi 3. számú körlevelében elrendelte. A székesegyházban az istentisztelet sorrendje a következő: Délelőtt 9 óra- kor ünnepi szentmise, utána kiteszik az Oltáriszentséget közösimádásra, elénkelvén előtte a 150-ik zsoltárt. Az Oltáriszentség kitéve marad este 6 óráig. Ekkor lesz a könyörgő ájtatosság, amely állani fog a szentolvasó, meg a Mindenszentek litániájának elimádkozásából, melyet a pápa imája követ. Ugy a délelőtti szentmisét, mint a délutáni ájtatosságot dr. Rédey Gyula nagyprepost végzi.

— A veszprémi Oltáregylet havi rendes szentoráját, tekintettel a békéért tartandó ájtatosságra, a jövő vasárnapra halasztotta.

— Plébánosi installáció. Megható egyházi szertartás keretében folyt le Gyertyászentelő Boldogasszony ünnepén dr. Fatér István pápai kamarás beiktatása a várpalotai plébániába. A beiktatást Káuzli Dezső prélatúskanonok, székesegyházi főesperes végezte, kinek a magasztos szertartásban Beleznay János tb. kanonok, ny. plébános, Sermán Antal ker. esperes, Kiss Pius és dr. Beáthy István

theol. tanárok segítettek. Az evangélium után a pontifikáló preláus lendületes szavak kíséretében átadta az új plébánosnak a templom kulcsát, az evangéliumos könyvet és a rituálét s kifejtette az átadott dolgok jelentőségét. — Ezek után az új plébános lépett a szószékre s emelkedett hangú szentbeszédben körvonalozta leendő plébánosi működésének irányító elveit. A templomi szertartáson jelen volt a katonai kincstár képviselőjében *Pfendesack* Béla ezredes, a m. kir. honv. csapatgyakorlótér parancsnoka, több tiszt kíséretében; továbbá a várpalotai képviselőtestület, élén *Berky* József főjegyzővel. — Az ünnepélyes szentmise után az új plébános tisztelő küldöttségeket fogadott. Megjelentek a képviselőtestület tagjai, a hitközség, az irtalmas nővérek, a fiu- és leányiskolák képviselői. Mindannyian a meleg szeretet hangján köszöntöttek új lelkipásztorukat s felajánlották a sikeres együttműködés zálogául készséges szolgálataikat. Meggyőződésünk, hogy a várpalotaiak ezt a meleg ünnepést nem hiába előlegezték az új plébánosnak. *Dr. Fatér* István az ő példásan betöltött egyházi s tanári teendőin kívül lelkes működést fejtett ki társadalmi téren is. Nyílt őszintesége, rokonszenves egyénisége sok tiszteletet s benső baráti vonzalmat ebresztett. Minden érintkezésben — akkor is, amikor keserű igazságokat kellett hangoztatnia — a közvetlenségnek, a lelki nyájasságnak vonzó derűje jellemezte. Kedvelt s buzgó tagja volt a dalegyesületnek. Mint városi képviselő bátran sikra szállt a jó s igaz érdekek védelmében. Társadalmi tevékenységét szociális téren is szép eredmények öröklítik meg. Alakulásától kezdve vezető-előke volt a veszprémi keresztény munkás egyesület földműves szakosztályának. A helybeli földesgazdák ügybuzgó s fáradhatlan vezért nyertek benne. Szakelődők közreműködésével fejlesztette gazdasági ismereteiket. Szószólásával a veszprémi kaptalanról különféle vetőmagot szerzett számukra. Űgyüket lelkesen védte a hatóságok s érdekeit a városi képviselőtestület előtt. Egymás után két új helyiséget szerzett nekik s ezek közül a mostani minden igényt kielégíthet. S mindezen anyagi, gazdasági munkakörben az egyesület összes, meg szárazoktól tevékenyegesen is rajta volt a keresztény jelleg, rajta fényeskedett a vezetőinkök egyéniségének vonzó hatása. Hisszük, hogy ezt a munkakedvet, a népet, a kisembereket istapoló szeretetet új otthonába is magával vitte s szép munkás életteli hiteinek is, önönmagának is boldog megelégedett napokat teremt.

— **A katolikus tanárok gyűlése.** Az orsz. kath. közepiskolai tanáregyesület ez idei közgyűlésén *Laczkó* Dezsőt, főgimnáziumunk igazgatóját a tanáregyesület igazgatósági tagjává választotta.

— **Adományok.** A hadbavonult szegény gyermekeknek felruházására *Hunkár* Dénesné ömél-tőségéhez az alábbi adományokat küldték be: *Kránitz* Kálmán, *Káuzli* Dezső, *dr. Rada* István, *Hitelszövetkezet*, *Reiner* Gyula, *Rosos* István 20—20 korona, *Veszprémmegyei Takarekpenztár* 40 kor., *Közgazdasági bank* és *takarekpenztár részvénytársaság* 60 kor., *Balassa* Sándor a *Nóvum részvénytársaság* igazgatója 10 kor. Összesen 230 kor. Polgármester az összeget átvette s befizette a városi pénztárra.

— **Arcképleplezés.** A *Veszprémi Iparoskór* múlt vasárnap tartotta közgyűlést. A tagokat ezuttal nemcsak az érdekes tárgysorozat, hanem főképen a tiszteletadásnak egy igen kedves cselekedete vonzotta össze tekintélyes nagy számban. A Kór ugyanis kifejezést óhajtott adni megbecsülésének szeretet elnöke, *Boor* Lajos iránt, aki pár év óta nagy buzgalommal, figyelő gondossággal vezeti e népes társaskör ügyeit. Az előző kedves, nyájás modorának viszonzásául a Kór annak kedveskedett, hogy elkészítette arcképet s azt a múlt közgyűlésen díszteremben elhelyezte. Az ünnepi beszéd, melyet *Zsigmond* János foglalt, tanár mondott, kitűnően találó jellemzése volt a Kór értékes működésének s az elnök érdemes egyéniségének s ékesszólóan fejezte ki a Kór tagjainak tiszteletét, nagyrabecsülését elnökük iránt. Ezután a Kór tisztikarát s választmányát választották meg.

— **Ruhaadományok.** A hadbavonultak gyermekeit segíző bizottság részére eddig ruhákat adományoztak: *Kulcsár* Karolyné, *dr. Csete* Antalné, *Groff* Józsefné, *Szélesi* Danielné, *dr. Csolnoky* Ferencné, *Kovács* Józsefné, *dr. Sándorfy* Miksáné, *Noszlopi* Gyuláné, *Scipiadés* Irén, *dr. Rainprecht* Antalné, *Oblat* Rudolfné, *Korein* Adolfiné, *Margalit* Jenőné, *Kisfaludi* Gézáné, *Jósa* Viktorné, *Rothauzer* Lipóiné, *Biczi* Karolyné, *Setczler* Istvánné és *dr. Cseresnyés* József.

— **A zeneakadémia hangversenye.** Az orsz. m. kir. zeneakadémia nyilvános hangversenyt tartott február 2-án. A hangversenyen szerepelt az intézet egyik elismert legkitűnőbb tanulója, *Szanyi* Irma is. *Chopin* f-moll versenyművének II. és III. tételét játszotta, egyik neves fővárosi lap szerint „finom kidolgozással és művészi felfogással”. Gratulálunk bájos földünknek ehhez az első s ugy öneki, mint híres tanárjának, *Laub* Istvánnak igen szép sikert szerző fellépéshez.

— **Házasság.** *Dr. Kovács* Miklós, berhidai kath. tanító f. hó 14-én tartja esküvőjét a peremartoni kath. templomban özv. *Megyesi* Ferencné leányával, *Annuskával*. *Kovács* Miklós az utóbbi évek alatt kiváló maganszorgalmával szerelte meg a főgimnáziumi érletségi bizonyítványt, majd meg a jogi doktorátust. Gratulálunk!

— **Ármegállapítás.** *Dr. Komjáthy* László polgármester szombat délután érkezettre hívta a helybeli molnárokat és lisztkereskedőket. Ezen az értekezleten a városi hatóság meggyőzést létesített a molnárokkal annak a gabonamennyiségnek megöröklésére, amelyet az országos gazdasági bizottság a kormány rendeltére Veszprém városnak juttat. A lisztkereskedőkkel pedig a lisztárúsításra nézve történt meggyőzés.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Veszprémben székelő m. kir. 7. honvédtabori ágyvezető hadbavonuló legénység a közelmúltban kellemes meglepetésben részesítették. A helybeli Angolkisasszonyok zárdafőnöksége és a róm. kath. Oltáregyesület a legénységét gondos kezek által készített teli ruházati cikkekkal látta el. A pótütegparancsnokság indítatva érzi magát, hogy a jószívű adakozóknak úgy a maga, mint a legénység nevében, köszönetét kifejezze.

— **Iskolafelügyelők utiszámlája.** A veszprémmegyei iskolafelügyelők utiszámlájáról szóló költségkimutatást a válnas- és közoktatásügyi miniszter elfogadja és az esedékes összeg-eket a veszprémi kir. adóhivatalnál utaltványozta.

— **Halálozások.** *Czike* Ferenc, nyugalmazott székesfővárosi igazgató, 64 éves korában Budapesten meghalt. Mint veszprémi háztulajdonos, az esztendő egy részét városunkban töltötte s így a halálát veszprémi ismerősei is igaz részvétellel gyászolják.

Fischler Sándor, nyugalmazott telekönyvezető Pápan, a napokban 75 éves korában elhunyt. Fiaitól éveit Veszprémben töltötte. Innen került 1886-ban a deveszéri járásbírószolgálat telekönyvi hivatalához vezetői tisztségben. Nyolc évvel ezelőtt nyugalmába vonult, Papára költözött s ott meghitt, tisztelő baráti és szerető rokon körben töltötte vidám, szép öregségének napjait.

— **Fertőtlenítőtelep.** A febr. 10-iki városi közgyűlés elé került a fertőtlenítőtelep terve. A gép és épület együttesen 7000 koronába kerül. A gép árát a város két évi részletben fizeti. Az építkezést talán elvégezhetik a költségvetés keretében; különösen, ha a város megkapja a katonaságtól a hozzájárulás fejében kért 1000 koronát.

— **Fontos miniszteri rendelet.** A napokban érkezett le vármegyénkire a földművelésügyi miniszteri rendelethez a gazdasági munkálatok pontos elvégzése tárgyában. Mert a rendelet fontos intézkedéseket tartalmaz, nem akarunk rövid hír alakjában végeznél vele. Most csak megjelenését jeleztük, bővebb ismertetését jövő számunkban hozzuk.

— **Mértékhiatalosítás.** *Pongrácz* Andor mértékhiatalosító hadbavonult. Hir szerint orosz hadifogoly. Tavolletté alatt azonban gazdák és iparosok károsodása nélkül a honvédelem s egyéb mértékhiatalosítás nem szünetelhet. A tanács arra nézve tett előterjesztést az állásnéveléshez, hogy az állást ideiglenesen töltsse be.

— **A veszprémi kereskedő-tanonciskola** elnöksége elhatározta, hogy a kereskedőtársulat által fenntartott iskolát megszünteti. A kir. tanfelügyelőség azonban nem járult hozzá a határozathoz, hanem az ügyet a kultuszminiszterhez felterjesztette.

— **A vármegye adója.** Veszprémmegyében az 1914. évre adóelőírás volt 2,975,458 kor. 88 fillér. Erre befizettek 2,800,291 kor. 92 fillért. Az adóhatárlék tehát 175 ezer korona, amely az esetleges leírásokkal kevesbedik is. A nagy pénzbőség tehát meglátszik az adófizetés elég jó eredményén is.

— **Bizottsági gyűlés.** Az iparostanonciskolai bizottság szombaton 12 órákor gyűlést tartott. Tárnya volt az iparostanonciskola megnyitása, melyet a miniszter elrendelt. Ugy halljuk, hogy az iparosiskola öthónapi szünetes után hétfőn, febr. 8-án megnyílik.

— **Mennyi hadisegélyt osztottak ki a vármegyében?** Illetékes helyen szerzett értesülésünk szerint vármegyénkben szeptember hóban 95,289 kor. 72 fill., októberben 295,967 kor. 65 fill., novemberben 276,718 kor. 01 fill., decemberben 518,539 kor. 99 fill., összesen 1,186,515 korona 37 fillér hadisegélyt osztottak ki a hadbavonultak családtagjai között.

— **Fegyelmi vizsgálat.** *Kovács* István ke-rekteleki állami iskolai tanító ellen a vármegye közgazdasági bizottsága fegyelmi vizsgálatot rendelt el, melynek vezetésével a zirczi járás főszolgabíróját bízza meg.

— **Hősi halál.** *Polczner* József farkasgyeptűi tanító még múlt hó november havában 28 éves korában az északi harctéren hősi halált halt. Egyházmegyénk tanítószága egyik képzett, törekvő fiatal tagját veszítette el benne. Emléket a megbecsülő hazafiai kegyelet őrzi. Az egyházi hatóság a megüresedett állást ideiglenesen *Imoc* Anna tanítónővel töltötte be.

— **Harci nóta.** Szövege és dallama *Herrmann* Károlytól. A harobanban elesettek özvegyei és árvaiknak „a m. kir. honvédelmi miniszterium Hadsegélyző Hivatala” által gyűjtött alapja javára. Nagyobb mennyiségben kapható a Hadsegélyző Hivatalban (Országház), egyenkint a legutóbbi dohányszüretben. Levelezőlap alakú. Ára 10 fillér. A nótának kedves, hangulatos dallama van.

— **Keves a tűzifa.** A város engedélyt kapott arra, hogy a rendes vágásnál nagyobb erdőterületet vágattasson ki. Az volt a szándék, hogy az így nyert fatöbblettel az esetleges fahianyont segítsenek. Ugy azonban, ha a fat méterenkint adja el a város, a kis emberek szükségletén épen nem segít. Ellenben, ha a város, mondjuk 15—20 öl fat valamelyik vállalkozó kereskedőnek átadna, hogy azt a neki is bizonyos hasznót juttató megszabott áron mazsankint s kilogrammonként szolgáltatassa ki, akkor a szegényebb néposztály is megszerezhetné a maga napi szükségletét. Ajanljuk ezt a hatóság jóindulatú figyelmébe.

— **Somogy emlékezete.** Somogyvármegye törvényhatósága legutóbb közgyűlésében szép megnyilatkozást mutatva hazafiai érzésének, nemes gondolkodásának. Elhatározta, hogy a háború következtében munkakepteinné vált harcosok, vagy az elesettek családjainak szerény megelégetését, amennyiben az állam azt nem biztosítaná, a törvényhatóság magára vállalja, a szülőföldön árvák felneveléséről a társadalom segítségének igénybe vételével gondoskodik. Elhatározta továbbá a megyegyűlés, hogy a hazáért folytatott dicsőségteljes harcokban elvezett hősök önfeláldozását, hazaszeretetét méltó módon megörökíteni kívánja. Hadd álljon ezek emléke mindenkor követendő, buzditó példaként a jövő nemzedek előtt s egyuttal kifejezője legyen a vármegye megdicsőült vértanúirant érzett, soha meg nem szűnő hálának és szeretetnek. A törvényhatósági bizottság felkerte az alispant, hogy az emlék megörökítésének módjára es helyere vonatkozó javaslatat Kaposvár r. t. város hatóságával egyetértőleg a háború befejezése s a beke helyreállítása után tegye meg.

— **Megsemmisített választás.** Csurgó község jan. 16-án usztujtó közgyűlést tartott. Az előjárók s a bíró választás volt napirenden. A választás ellen azonban több csurgói polgár alaki hiányok miatt felebezést adott be s a törvényhatóság erre az egész választást, mint teljesen törvénytelen, megsemmisítette.

— **Drágább lesz a dohány.** A pénzügyminiszter az osztrák kormánytól — amely a magyar dohánytermésnek 40%-át veszi át, meg egyezett, hogy az 1915-ben termelendő dohány beváltási árához még külön 15% póteket fizetnek a termelőknél. A két kormány ezzel akarja a termelést az eddigi keretben biztosítani.

— **A felszólalóbizottság Somogyban.** Az évi huszezer korona jövedelem után hadi adót vet ki a pénzügyi kormány. Alapul a múlt évi beváltás szolgálat. Az adókövetést vármegyénkent egy felszólalóbizottság intézi. Somogy vármegyében ennek a bizottságnak tagjai lettek: *Somssich* László gróf, *Gaal* István és *Somssich* Miklós. Postagok: *Inkey* Pál báró, *Meller* Henrik és *Leibach* Keresztély.

A háboru krónikája.

Január 31. A lengyel-galiciai arcvonalon rövid ágyuharcoktól eltekintve, legnagyobbbészít nyugalom van. Az utolsó napok heves harcai a Kárpátokban a hágók magaslatainak visszafoglalását eredményezték. Az egy hét óta tartó nehéz hadműveletekben a csapatok a kedvezőtlen időjárási viszonyok ellenére a legnagyobb kitartással és szívóssággal harcoltak, az összes terepnehézségeket többnyire magas hóban leküzdötték és ezzel nagy eredményeket értek el. Az ellenségnek összesen tizezer emberét elfogtuk és hat géppuskát zsákmányoltunk.

Kelet-Poroszországban az oroszok sikertele nélkül támadták a Darkehmentől keletre levő hidfőt. Borzynow környékén, Łowiczától keletre ellenünk intézett éjjeli támadásukat a németek igen súlyos veszteségeket okozva visszaverték.

A franciák a Nieuporttól északra vivott harcokban január 28-án nagy veszteségeket szenvedtek. Több mint 300 marokkói és algiri halott fekszik a dűnákban. A német tüzérség tüzelése az ellenséget tegnap is megakadályozta abban, hogy ássokkal a világító toronytól keletre levő dűnámagaslatra felkúdjja magát. (Az argonni erdőségi nyugati részében a német csapatok tegnap támadást intéztek az ellenség ellen, amely nem csekély területgyarapodást eredményezett. Hadifoglyul 12 tiszt és 731 főnyi legénység maradt a németek kezében.)

A kaukázusi fronton semmi említésreméltó esemény nem történt. A török csapatok, amelyek Olty irányban offenzívába léptek 300 orosz elfogtak és nagymennyiségű fegyvert és hadianyagot zsákmányoltak.

Asserbedisanban kedvező fordulatot vesz az ütközet, amely egy hét óta Choj környékén folyik az ellenség főhadereje ellen, az ellenségnek az asserbedisani kerületben levő utolsó védőállásában.

Az ottomán flotta mult hó 28-án sikeresen bombázott egy a Fekete-tenger nyugati partján fekvő orosz katonai állomást.

Február 1. A hadsereg-főparancsnokság ma részletesebb jelentést adott ki a kárpáti harcokról. A jelentés elmondja, hogyan érték el hősiességgel katonáink mindenütt a hágók magaslatait és rámutat arra, hogy az „aránylag gyöngye csapatok” milyen rendkívüli földadatot végeztek el. A harctéri hivatalos jelentés tüzérségünk újabb sikeréről ad hírt. Szövetségünk Borzímóvnál visszaverte az oroszok támadását.

A német-francia harctéren nem szűnik a franciák kudarca. A németek néhán helyen tegnap is elfoglaltak egyes lövészárkokat a franciáktól. Az angolok február végére vagy március elejére a németek részéről döntést jósolnak. A császár rendíthetetlenül bizik a diadalban.

Február 2. Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galicában tegnap élénk harci tevékenység folyt, amelyek számunkra némely szakaszon helyi sikereket eredményeztek.

A Kárpátokban az általános helyzet a legutóbbi események óta változatlan. Az erdős hegységben lefolyt ütközetben az ellenség 5 tisztjét és 800 emberét elfogtuk, 2 ágyut és 2 géppuskát zsákmányoltunk.

Bukovinában semmi lényeges esemény sem történt.

A déli hadszíntéren a helyzet nem változott. A kelet-poroszországi határról nincs ujság. A nyugati harctéren nincs változás.

Február 3. Az általános helyzet változatlan. A Kárpátokban az arcvonal nyugati szakaszának közepén német csapatok és a mi katonáink eredménytel harcolnak az oroszokkal szemben. Bukovinában hátrál az orosz sereg támadásunk elől és védekezésére szorul. Német szövetségünk a Visztulától délre sikerrel folytatja a támadást.

A német-francia harctéren nevezetesebb esemény nem történt.

Február 4. A keleti Beszkidekben az oroszok igen heves újabb támadásait, amelyek éjjel is tartottak, az ellenségnek újabb súlyos veszteségeket okozva, visszavertük. Az erdős hegység középső részében a harcok kedvezően alakulnak. A szövetséges csapatok 1000 embert ejtettek foglyul és több géppuskát zsákmányoltak.

Lengyelországban és Nyugat-Galicában a helyzet változatlan.

A keletporoszországi határról nincs semmi ujság.

A Visztulától északra a lovassági harcok az oroszok visszavetésével végződtek.

Február elsejétől itt a németek több mint 4000 oroszot fogtak el és 6 géppuskát zsákmányoltak. Nyugati harctéren tüzérharc folyik.

A török főhadiszállásról: A kaukázusi arcvonalon e napokban folyt helyi harcok, ami csapataink sikereivel végződtek. Az ellenség menekülés közben nagymennyiségű hadianyagot hagyott kezünkben. Korna környékén egy kis csapat a január 31-ére virradó éjjel megriadott két ellenséges zászlóalj, amely drót akadályok mögött elsáncolta magát és jelentékeny veszteséget okozott nekik.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. —

Utunk innét Mentone-ba vezet, mely Sanremóhoz hasonlóan kisebb városka. Aki igazán üdülni akar, jobban megtalálja ezt ezeken a kisebb helyeken, mint a nagyvárosszámba menő Nizzában. A város III. Károly monakói fejedeleme 4 millió frankért 1861-ben eladta Franciaországnak. Most kedvenc téli tartózkodási helye Mentone, különösen a németeknek és angoloknak. Évente minte 15 ezer idegen fordul meg itt. Hatalmas hegykoszoru védi a várost észak felől, amitől ez is első sorban nyeri rivierai jellegét. Hőmérséklete télen 94 fok Celsius. Növényzete dús, különösen gazdag narancs- és citromtermései vannak, mely utóbbiból mintegy 45 millió darabot szállítanak külföldre. Esője elég van, de a köd — mint általában az egész Rivierán — itt is hiányzik.

Mentone-nál nagyobb szabásu hely Monte Carlo. Hirnevt pompás fekvése, de különösen az 1866-ban alapított játékbankja adja meg. Az egész városnak nincsen 4 ezer lakosa sem, de azért 38 szállodája van, köztük néhány igen nagy méretű, mint a Hotel Metropole 4 szaz szobával. Drágaságuk főleg a főidényben (január, március) elég nagy; egy szobáért 12—15 frankot is elkérnek.

A szállodák nagy száma mutatja, hogy ide se reglik aránylag legtöbbje a Riviera látogatóinak. Magától érteődik, hogy ennek a nagyszámu idegennek a zöme nem annyira üdülés céljából, mint a játékbank kedvéért özönlik ide.

Az egész kis városnak középpontja és egyszersmind legszenvedetlenebb épülete a tenger felé kiszögelő sziklán épült nagy terjedelme, mint művészi kivitele által egyformán. Tervezője ugyanaz a Garnier, a ki nek a terveit szerint a párisi Opera is készült. Belseje minden elképzelhető kényelemmel és művészettel van berendezve. Az előcsarnok, a diszterem, a társalgóterem mind művészi kivitelű helyiségek. A játékszemek a földszinten, az olvasóterem az emeleten vannak elhelyezve.

A szerencsejáték a „roulette” és „trent-et-quarante” szabályai szerint történik. A roulette-nél 36 szám van, egyik fele vörös, másik felé fekete és egy zérus. A játék egyszeres vagy többszörös tétre történik. Az egyszerű tétnél, mikor a nyereség a betét egyszerese, vagy az összes vörösekre vagy feketékre tesznek (vörös vagy fekete), vagy az összes párosakra és páratlanokra (páros vagy páratlan) vagy az 1—18 számokra (manque) vagy 19—36 (passe). Többszörös tétnél, amikor a nyerő betétjének többszörösét kapja, vagy a számok bizonyos korlátot számára tesz, például az első, középső vagy utolsó 12 számra (1—12 első tucat, 13—24 középső, 25—36 utolsó tucat) vagy lehetnek más kombinációk is, sőt tehet egyes számokra is. Mindezen lehető téték számára az asztalon mezők vannak rajzolva, amelyekre ki-ki a betétpénzt teszi. A legkisebb betét 5 frank. Ahol a legnagyobb nyereség 6 ezer frank, a lehető legnagyobb betét az egyszeres nyeresésre 6 ezer frank, a többszörös nyeresésre megfelelően kevesebb, az egyes számokra például, ahol a nyeremény a betét 35-szörösét teszi, 180 frank. Aki 2, 3, 4, 6, 12 számot mint csoportot tett meg, megnyeri a betétjének 17, 11, 8, 5 és 2-szeresét. Ha a golyó a zérusra esik, akkor a bank behuza a számokra tett összes tétet és csak a zérusra tett tétet után fizet 35-szörösét. Az egyszeres nyereségre szóló tétet ebben az esetben érintetlenül maradnak, hogy a legközelebbi játék alkalmával, annak esélye szerint fölszabaduljanak vagy elvesznek, ha csak valaki nem kívánja, hogy mindjárt a zérusnál betétje felét kifizessék.

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. január 23-tól február 1-ig. —

Születés.

Böhm Oszkár és Böhm Ilona leánya Magdolna r. kath. — Széll István és Szabó Emilia leánya Ilona r. kath. — Süli János és Szabó Róza leánya Róza r. kath. — Spengler József és Reszeli Mária leánya Mária r. kath. — Hamán Mária házicseléd fia Ferenc r. kath.

Halálozás.

Trum Mihály cipészsegéd 48 éves r. kath. — Dominák József 19 hónapos r. kath. — Bíró Imre napszámos 65 éves r. kath. — Özv. Horváth Jánosné Leitner Borbála 70 éves r. kath. — Illés Mária 10 hónapos r. kath. — Bakos Jánosné Kis Eszter 58 éves ref. — Singer Erzsébet 20 éves izr. — Özv. Róthausér Márkusné Weisz Eleonóra 84 éves izr. — Márkus Viktor könyvkereskedőtanonc 15 éves r. kath. — Léber Terézia 17 hónapos r. kath. — Pollak Tibor 12 hónapos izr.

Házasság.

Babóchai György magánzó r. kath. és Geiszl Gabriella r. kath. — Hilbert Ferenc asztalossegéd r. kath. és Divéki Elvira r. kath.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-ter 22. sz. Telefon 49. Inter-urbán

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterem. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szápadlás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Eladó lakóház.

A balatonfüredi róm. kath. hitközség tulajdonát képező, s Balatonfüred község főutcájában fekvő, üzlethelyiségnek kiválóan alkalmas lakóház (4 szoba, konyha, kamra, pince és istálló), 360 négyzetögl belsőséggel, folyó hó 14-én délután 3 órakor tartandó nyilvános árverésen, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladatik. Kiküldési ár 28.000 korona, melyen aiul az ingatlan el nem adatik. Bánatpénz a kiküldési ár 10%-a, az árverést megelőzőleg leteendő.

Az iskolaszék nevében:

Nánay Sándor,
vil. elnök.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság veszprémi főügynöksége

elfogad tűz-, jég-, betörési, bal eset, szavatossági, élet- és járadék-biztosításokat.

A társaság a legrégebbi és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz. földszint. Képviseli: SÜLY LÁSZLÓ.

Meghívó. A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár R.-T. III. évi rendes közgyűlését

1915. február 21-én délelőtt 11 órakor

az intézet saját házának tanácstermében (Gizella-tér 9. szám) fogja megtartani, melyre a tisztelt részvényesek ezennel meghivatnak. *)

A KÖZGYŰLÉS TÁRGYAI:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. A mérleg előterjesztése és a nyereség felosztásának megállapítása.
3. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak felmentvény megadása.
4. Jelentés a részvénytőkefelemelésről.
5. 11 igazgatósági tag választása.
6. 24 választmányi tag választása.
7. 1 felügyelő-bizottsági tag választása.
8. Esetleges indítványok. (Alapszabályok 18. §.)

Közgazdasági Bank és Takarékpénztár R.-T. igazgatósága.

*) A közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja jogát, aki a közgyűlés előtt legalább 3 hónappal nevére irt és a részvénykönyvbe bevezetett részjegyét, illetve részvényét a közgyűlést megelőzőleg legalább 3 nappal a társaság pénztáránál a hivatalos órák alatt leteszi. Az eredeti mérleget, igazgatósági- és felügyelő-bizottsági jelentést a t. részvényesek a közgyűlést megelőző 8 napon át az intézetben betekinthetik.

MÉRLEG-SZÁMLA

1914. évi december hó 31-én.

VAGYON		TEHER	
		Korona	f.
Készpénz, bankgíró, postatakarékpénztár	— — —	52273	84
<i>Váltótárca:</i>			
kezeségileg biztosítva	— — — 426817-26		
jelzálogilag	— — — 728385 43	1155202	69
Jelzálog-kölcsönök	— — — — —	45470	—
Törlesztéses jelzálogkölcsön	— — — — —	38734	46
Kötvény-kölcsönök	— — — — —	120447	36
Előlegek értékpapírokra	— — — — —	110605	—
<i>Értékpapírok:</i>			
25000.— K n. é. 6%-os hadikölcsön kötvény à 97—	— — — — —	24250	—
<i>Ingatlan:</i>			
intézeti ház	— — — — — 77443-93		
raktárház	— — — — — 2228-71	79672	64
<i>Adósok-folyószámlán:</i>			
követelés pénzüzeteknél	— — — — — 81609-60		
jelzálogilag biztosítva	— — — — — 8187-50		
jótállás mellett	— — — — — 20950-27		
értékpapir fedezettel	— — — — — 27207-52	137954	89
Átmeneti tételek	— — — — — — —	2276	73
Hátralékos kamat	— — — — — — —	12220	74
Felszerelés (safe deposits)	— — — — — — —	12486	—
Árú-számla	— — — — — — —	19201	52
		1810795	87
Részvénytőke	— — — — — — —	300000	—
Tartaléktőke	— — — — — — —	25000	—
Betétek	— — — — — — —	879525	04
Hitelezők	— — — — — — —	117322	—
Visszleszámitolás	— — — — — — —	318058	62
Lombard	— — — — — — —	129352	—
Átmeneti tételek	— — — — — — —	276-76	—
Átmeneti kamatok	— — — — — — —	11630-16	11906 92
Hátralékos kamatadó	— — — — — — —	— — —	1879 46
Fel nem vett osztalék	— — — — — — —	— — —	170 —
Nyereség	— — — — — — —	— — —	27581 83
		1810795	87

VESZTESÉG- ÉS NYERESÉG-SZÁMLA

1914. évi december hó 31-én.

TARTOZIK		KÖVETEL	
		Korona	f.
Betétkamatok	— — — — — — —	37085	69
Betétkamatok adója	— — — — — — —	3708	57
Visszleszámitolási kamatok	— — — — — — —	28137	89
Üzleti költségek	— — — — — — —	6022	16
Tiszti fizetések	— — — — — — —	14277	82
Adók és illetékek	— — — — — — —	8025	48
Házbér	— — — — — — —	1200	—
Napibiztosi díjak	— — — — — — —	1088	—
Leírás a váltótárcából és felszerelésről	— — — — — — —	3245	54
Nyereség	— — — — — — —	27581	83
		130372	98
Nyereségáthozat 1913. évről	— — — — — — —	1002	80
<i>Kamatok:</i>			
Pénzüzeteknél elhelyezett tőkék kamatja	— — — — — 1663-35		
Adómentes 6% Hadi kölcsön kötv. kamat	— — — — — 250—	1913	35
Váltók, kötvények, folyószámlák kamatja és jutalékok	— — — — — — —	124275	71
Házberjövetelem	— — — — — — —	3181	12
		130372	98

Korai Arnold,
cégvezető, főkönyvelő.

Veszprém, 1914. december hó 31-én.

Kántor Soma,
pénztáros.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Káuzli Dezső, elnök.

Dr. Rainprecht Antal, vezérigazgató.

Hunkár Béla, dr. Magyar Károly, Pfeiffer Miklós, Rapoch Sándor, Reé Jenő, Scheiber Soma, Steiner J. Jenő, Walla Géza.

Megvizsgálta és helyesnek találta

Veszprém, 1915. évi január hó 31-én.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Stubenwoll Ferenc, elnök. Hangay Géza, Dr. Lengyel Jenő, Pulay Ferenc.

Nagy vagyont érő szőrme áru maradt meg a téli idényről, amely most potomon áron kerül eladásra.

Felhívjuk a hölgyközönség figyelmét, okvetlenül tekintse meg.

Gyermekek részére finom minőségű perlé trikó garnitúrák (legombolható nadrággal) minden nagyságban. Óriási választék FÉRFI INGEKBEK és női fehérneműekben. Divatos retikülökből és pénztárcákból állandóan nagy választék van. A legújabb fasonu gallérok, kélők és divatos nyakkendők

bármily magas izlést kielégítenek.

Igen jutányos árban kapható

Ródlí és Schwaetter
de csak amíg a készlet tart

Rádi István és T^{sa}

cégnel Veszprém. Fő-ter.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Eivállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készítek. ZONGORÁK javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány- és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borvíz
— eredeti porcelándugós üvegekben —

2 lit. 1¹⁰/₁₀ lit. 1 lit. 1/2 lit.

64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith savanyúvíznek, Mohai Agnes, Giesshübl, Csizi, Petánci, Calsbadi, Marienbadi, Preblau, Bikszádi, Borszéki, Guber, Parádi, Halli stb. stb. vizeknek.**

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás önköltségen lesz felszámítva. Nagyobb vételnél engedmény, ismételten a k. előnyár.

Az összes fűszer-, csemege-, ásványvíz- és háztartási cikkekről a nagy árjegyzék bárkinek megküldetik.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő könyvnyomdai munkákat, úgymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghívók, eljegyzési és esketési tudósítások, számlák, címkek, plébaniák és iskolák részére szükséges mindennemű nyomtatványokat jutányos árakon számítva

Raktáron tartja plébániahivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle hivatalos nyomtatványokat, melyek tetszés szerint füzve vagy bekötve szállíthatnak. Hivatalos levélpapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy- és négyvonalas vizsgalapok, 10 százalék a Tanítók Háza javára. Fizettség-hagyás iránt járásbíróshoz intézendő kérvény: a) Körtagsági díjjal tartozó hátralekosok, b) a Gondviselés hátralekosai ellen, ivenként 4 f.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61